

HOVEDTRÆK AF GENTOFTES HISTORIE

Forhistorien

De historiske fund fra stenalder, bronzealder og jernalder er få og spredte. På Bloksbjerget, som engang var en ø i 'Klampenborg Fjord', blev der efter 1. Verdenskrig gjort en del rige bopladsfund fra jægerstenalderen.

De mest markante fortidsminder er de kuplede bronzealderhøje, hvis antal vidner om en relativ tæt beboelse i denne periode. Bronzealderhøjene er alle placeret på de højeste punkter i landskabet, hvorfra udsigten var smukkest. Mange kan idag være svære at finde, fordi de er tilplantede, afgravet eller beliggende skjult i private haver. Der rester 34 gravhøje i kommunen. Heraf elleve i Charlottenlund Skov og fire i Ermelunden. På kortet nedenfor er anført nogle af de væsentligste.

Baunehøj, som ligger øst for Vangede, var oprindeligt én blandt mange bronzealderhøje, der lå på højdedragene vest for Gentofte Sø. De øvrige høje eksisterer ikke mere.

Ellehøj ved Ewaldsbakken i Dyssegård bydelen er en af de bedst bevarede bronzealderhøje i kommunen.

Også Stolpehøjene ved Stolpegårdsvej i Vangede er godt bevaret. De ligger frit tilgængelige i 'Stolpegårdens' have og er særdeles synlige fra Stolpegårdsvej.

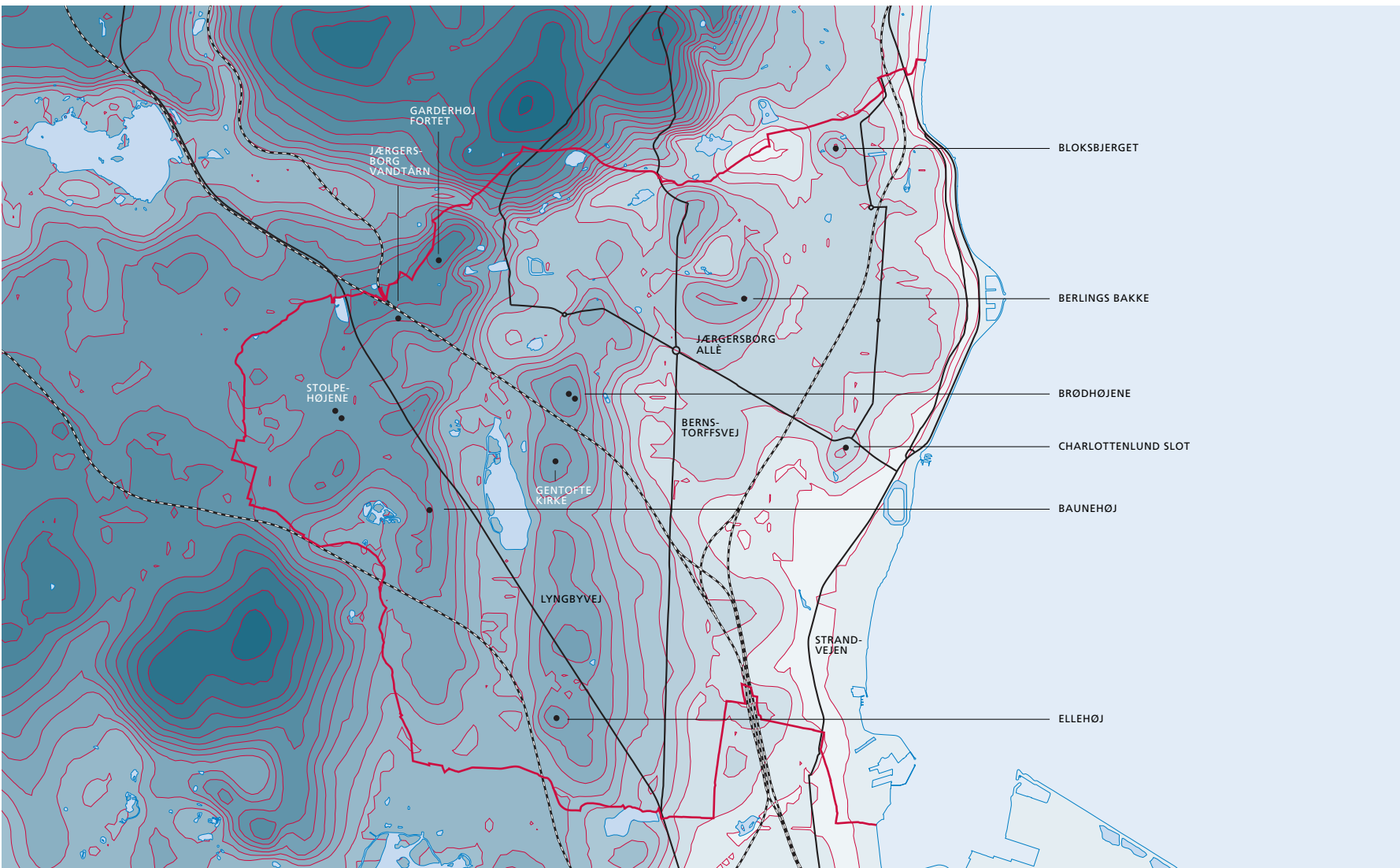
Ørehøj eller Orehøj ved Øregårdsvænget i Hellerup lå på Øregårdens jorder og gav gården sit navn. Det samme er tilfældet med flere af kommunens gamle gårde, som ligeledes er blevet opkaldt efter bronzealderhøje, der lå på gårdenes jorder. Aurehøj er også en af de betydende høje i Hellerup. Den ligger i dag på Aurehøjvejs nordside.

Skjoldhøjene er to gravhøje, som ligger i villahaver nord for Charlottenlund Skov. Højene har givet navn til Skjoldgården. På gårdens jorder lå tre andre høje, som er blevet sløjfet. Brødhøjene ligger på hver sin side af Vældegårdsvej, syd for Bernstorffparken. De er begge godt bevaret.

Den ene af tre bronzealderhøje på Berlings Bakke ved Ordruphøjvej er bevaret. Den blev udgravet i 1871 for at give plads til et mausoleum for kammerherre Carl Berling.

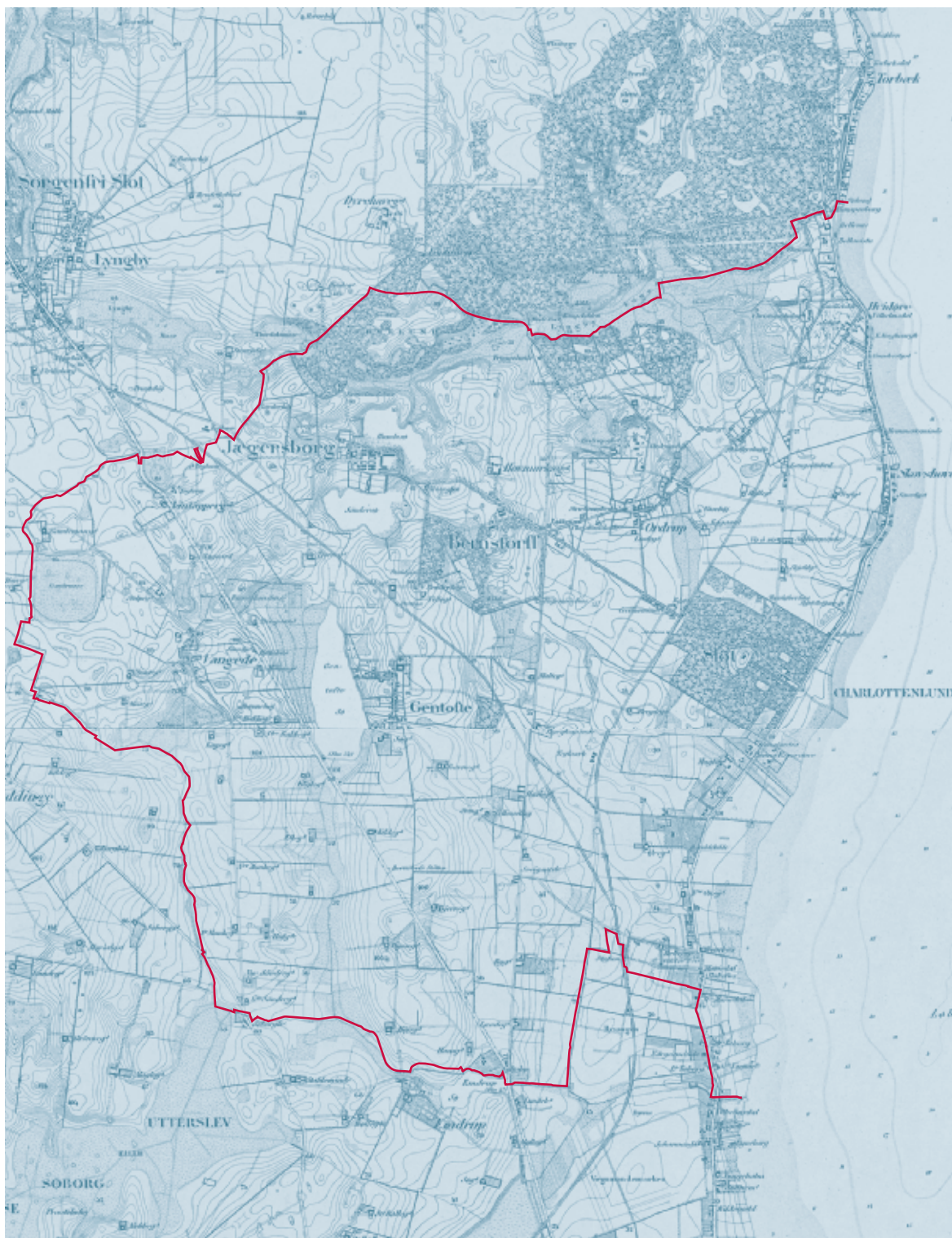

Tvillingehøjene øverst på Stolpegårdsvej ligger frit tilgængelige i 'Stolpegårdens' have. Et stort solitært træ rejser sig over den nordligste høj.

Topografisk kort med angivelse af 2,5 meter kurver. Kortet viser bakker, søer, store veje og jernbaner samt betydende gravhøje. Endvidere viser kortet, hvor Garderhøjfortet, Jægersborg Vandtårn, Gentofte Kirke og Charlottenlund Slot er beliggende. Alt sammen bygningsværker, hvor relationen til landskabet er af væsentlig betydning.

To landsbyer - Gentofte og Vangede

Kort over Gentofte Kommune 1855. Kortet angiver terrænkurver med en højdeforskel på 5 fod, svarende til ca. 1,55 meter. Kommunen er endnu kun sporadisk bebygget, og landsbyerne Vangede, Gentofte og Ordrups oprindelige bebyggelsesmønster ses tydeligt.

I første halvdel af middelalderen blev landsbyerne stedfaste. Agerbruget blev intensiveret med anvendelse af sædskifte og hjulplov. Kristendommen og kirken stabiliserede sig, og der indtraf en periode med kulturel og samfundsmæssig tilpasning til europæiske forhold. Dette blev indledning til en økonomisk vækstperiode, der varede frem til 1300-årene.

Landsbyen Gentofte øst for Gentofte Sø nævnes første gang i historien i 1186 som Gefnetofte. Ordet toft betyder 'jord i særeve'. Gentofte er formodentlig opstået omkring en enkelt gård, som menes at have

ligget på hjørnet af Gentoftegade og Mitchellsstræde. Landsbyen Vangede vest for søen nævnes første gang ca. år 1300, hvor den kaldes Wongwethe. Forstavelsen Wong eller Vang betyder et indhegnet stykke jord.

Gentofte Kirke er den ældste bygning i kommunen. Den kan dateres tilbage til 1176. Sognets udstrækning svarede nogenlunde til det, der i dag udgør Gentofte Kommune. Gentofte kirke er den eneste kirke i kommunen, som er omgivet af en kirkegård. Kirken ligger 31 meter over havets overflade. Indtil for blot 100 år siden kunne man fra glamhullerne i tårnet se ud over hele kommunen.

Gentofte Kirke ligger på Gentoftegades højeste punkt.

Som bytyper var de to landsbyer ens. På begge sider af den brede 'fægade' lå de lerklinede og stråttækte gårde med våningshuse, fæhuse og lader. Ved Gentofte lå bymarkerne øst og syd for byen. Ned mod Gentofte Sø lå et uopdyrket område, hvor kvæget gik i fællesdrift. Dele af vejene fra Gentofte til markerne findes endnu som Søgårdsvej og Baunegårdsvej. Den sidste forbandt landsbyen med de store eng- og overdrevsarealer nede ved stranden mod Hellerup.

Gentofte landsby havde på grund af den nære beliggenhed til søen ikke, som Vangede, et gadekær. Vangede gadekær lå i landsbyens sydvestlige hjørne og bymarkerne lå lige omkring landsbyen. 'Oredrevet' eller overdrevet lå syd for bymarken, hvor et område endnu i 1765 bar navnet Almindingen. Navnet er i dag ført videre som vejnavn i villaområdet syd for Vangede Station.

Senere udskiltes mindre landsbysamfund, som opførtes på uopdyrkede områder af de oprindelige landsbyers jorder. I Gentofte kendes tre sådanne udflytterlandsbyer: Jepstrup, Ordrup og Mellerup. Jepstrup lå mellem Gentofte og skovlandet mod nord - i et område mellem Sønder sø og Hundesøen. Jepstrup nævnes første gang i historien i 1401, hvor landsbyen er i kronens eje. Navnet genfindes i det senere Ibstrup. Ordrup, torpen på oredrevet, bestod af otte gårde med omliggende bymarker, hvoraf nogle strakte sig helt ud til stranden mod Skovshoved. Ordrup nævnes første gang i 1170. Mellerup lå midtvejs mellem Ordrup og Jepstrup. I 1370 bestod den af 6 gårde. Gårdene blev nedrevet omkring år 1600 og jorderne lagt ind under Ibstrup.

Der findes kun få optegnelser fra middelalderen om lokaliteter ved øresundskysten. En skovstrækning langs kysten har givet navn til Skovshoved, der nævnes første gang i 1275. Fiskerlejet Skovshoved bestod antageligt i begyndelsen kun af en samling hytter og boder, som var befolket i fiskesæsonen.

Kronen og Gentofte

Prospekt af Jægersborg Slot tegnet af Johan Jacob Bruun, 1753. Jægersborg Slot eller Ibstrup Slot ses rage op over den foranliggende Jægergården. Prospektet er set fra sydvest fra en position omtrent mellem de nuværende veje Saantesvej og Jægervangen. Foto: Ole Tage Hartmann, Øregaard Museum.

Ved reformationen i 1536 overgik kirkegodset til Kronen, som herefter var langt den største jordbesidder med praktisk talt eneret til det område, som vi i dag kender som Gentofte Kommune.

Ibstrup Gård, beliggende ved det senere Jægersborg, var anvendt som kongens jagtgård siden Dronning Margrethes tid. Først under Frederik II blev der i midten af 1500-tallet tale om en egentlig kongelig beboelse på stedet. Gårdens storhedstid begyndte, da Christian IV opførte Ibstrup Slot.

Ibstrup Slot, som mindede meget om det samtidigt opførte Rosenborg, lå på et lille næs, omgivet af vand på 3 sider - Jægersborg Sø eller Søndersø og Hundesø. I 1648 skænkede Frederik III Ibstrup Slot til dronning Sophie Amalie. Med hende indledtes slottets glansperiode.

Efter etableringen af Dyrehaven nord for slottet i 1671 lod Christian V området, med slot og gård, kalde Jægersborg. I 1734-39 blev Jægergården opført efter tegning af generalbygmester Laurids de Thurah. Gården eksisterer i dag som en del af Jægersborg Kaserne. Selve slottet blev nedrevet i 1761.

I begyndelsen af 1500-årene var Kong Hans ejer af Hvidøre Kongsgård. I 1666 blev gården givet i fæste til kgl. historiograf Vitus Bering, som nedrev den i

1668 og opførte en ny gård længere mod nordvest. Den nye gård, som kaldtes Christiansholm efter Christian V, erhvervedes i 1746 af agent Just Fabritius, som opførte det nuværende landsted.

Ved Øresund, syd for Skovshoved, blev kongens nye dyrehave, Den lille Dyrehave, anlagt i 1622 som afløser for Christian IV's Rosenborg Dyrehave, der lå mellem Sølvgade og Triangelen. Det skovdækkede areal skulle, som Charlottenlund Skov, blive et af københavnernes mest yndede udflugtsmål.

Skoven var fra 1671 til 1682 ejet af Frederik III's søn Ulrik Frederik Gyldenløve, som navngav stedet Gyldenlund og opførte et 'lysthus', formentligt på samme sted, hvor Charlottenlund Slot ligger i dag. Fra Den lille Dyrehave og Gyldenlund til Jægersborg Dyrehave anlagdes den nuværende Ordrup Jagtvej.

I 1715 overgik Gyldenlund til kronprins Christian, den senere Christian VI. Han forærede i 1730 stedet til sin søster Prinsesse Charlotte Amalie, og i de følgende år opførtes Charlottenlund Slot med blandt andet materialer fra det gamle Københavns Slot.

Slottet stod herefter uforandret indtil 1880, hvor det efter tegning af professor Ferdinand Meldahl blev ændret til sit nuværende udseende. Ved ombygningen tilføjedes de to sidefløje og den store kuppel rejstes

over hovedbygningens midterparti. To år senere blev Kavalergården opført øst for slottet. Slottet anvendes i dag af Danmarks Hav- og Fiskeriundersøgelser.

Syd for Jægersborg mod landsbyen Gentofte lå der i 1600-tallet en skovstrækning kaldet Brødskoven. I 1650 anlagde Dronning Sophie Amalie skovarealet som dyrehave, Dronningens Dyrehave ved Gentofte.

Johan Hartvig Ernst Bernstorff, en hannoveransk greve, som i 1751 var blevet Danmarks udenrigsminister, fik området overdraget af Frederik V i 1752. J. H. E. Bernstorff antog i 1754 den franske arkitekt Nicolas-Henri Jardin til at forestå byggeriet af sit kommende landsted, Bernstorff.

Landstedet kom efterfølgende i 1842 i kronens besiddelse som Bernstorff Slot og blev benyttet som sommerbolig af Christian VIII og senere af Christian IX og dronning Louise. På grund af familiens tilhørsforhold til Europas fyrstehuse blev det en storhedstid for slottet. Efter Christian IX's død i 1906 blev Bernstorff Slot beboet af prins Valdemar indtil 1939. Under og efter 2. Verdenskrig har det været anvendt af Civilforsvaret og Beredskabsstyrelsen.

Oplysningstid og udskiftning

Året før J. H. E. Bernstorff i 1765 flyttede ind på Bernstorff, havde han fået overdraget landsbyerne Vangede, Gentofte og Ordrup. J. H. E. Bernstorffs samlede ejendom udgjorde herefter den overvejende del af den nuværende Gentofte Kommune.

J. H. E. Bernstorffs brorsøn, Andreas Peter Bernstorff, var sammen med godsejerbrødrene Ludvig og Christian Ditlev Reventlow og jurist Christian Colbjørnsen de drivende kræfter bag den omfattende reform af landbruget, der gennemførtes i slutningen af 1700-årene. Reformen står som et af oplysningstidens væsentligste projekter i Danmark.

J. H. E. Bernstorff overbevistes af brorsønnen til at gennemføre reformideerne på sit gods, og i 1766 gav han bønderne selveje. J. H. E. Bernstorffs slotsforvalter Torkel Baden brugte herefter kun tre år til at gennemføre udstykningen af godset, som han selv kaldte 'den betydelige revolution i Gentofte'.

Landboreformerne, der udover selveje for bønderne og udskiftning af landsbyernes jorder, også omfattede afskaffelse af stavnsbåndet, kan synes indlysende set med en eftertids øjne. Men bønderne, der måtte flytte ud fra landsbyens nære tryghed, var mindre begejstrede. Fremover skulle den enkelte bonde selv være ansvarlig for driften af gården og beskytte sig mod omstrejfende dyr og mennesker. Men det viste sig som bekendt, at de allerfleste bønder høstede fordel af reformen.

Havde virkningen af udskiftningen store mentale konsekvenser for den enkelte, så blev resultatet ikke mindre skelsættende for landskabet. Fra at have ligget udstrakt og ubeboet hen, blev det bebygget med spredte gårde og videreudviklet til det landbrugslandskab, som vi er fortrolige med i dag. Landboreformernes samlede virkning kan i vigtighed sidestilles med den industrielle revolution, som fandt sted hundrede år senere.

I Gentofte Kommune blev jorden udstykket i rektangulære blokke, og gårdene flyttet ud på de fritliggende jordlodder, der tildeltes bønderne ved lodtrækning. Andre steder anvendtes den stjerneformede udstykning, hvor gårdene kunne blive liggende inde i landsbyen.

Nedenfor er anført samtlige udflyttergårde fra Gentofte, Vangede og Ordrup. Som det ses, kan gårdenes navne genfindes som gadenavne overalt i dagens kommune.

Gentoftebøndernes udflyttergårde: Smakkegaard, Vældegaard, Søgaard, Baunegaard, Kildegaard, Stenggaard, Dyssegaard, Bjerregaard, Højsgaard, Havsgaard, Maltegaard, Tranegaard, Heslegaard,

Kort over 'Københavns nordlige Omegn', 1819. Hendes Majestæt Dronningens Håndbibliotek. Kortet, som omfatter det meste af Gentofte Kommune, viser ganske tydeligt blokudstykningsen med de udflyttede gårde. Foto: Ole Tage Hartmann, Søllerød Museum.

Svejgaard, Rygaard, Lundegaard, Bregnegaard, Maglegaard, Øregaard, Onsgaard.

Vangedebøndernes udflyttergårde: Snogegaard, Mosegaard, Stolpegaard, Vintappergaard, Ørnegaard, Tjørnegaard, Brogaard, Holmegaard (Vangede), Bakkegaard, Enggaard, Fuglegaard, Munkegaard, Ellegaard, Hulegaard, Søndergaard.

Ordrupbøndernes udflyttergårde: Skovgaard, Holmegaard (Ordrup), Damgaard, Hyldegaard, Teglgaard, Lindegaard, Ejgaard, Skjoldsgaard.

Foran Bernstorff Slots hovedindgang står en statue af A.P. Bernstorff.

En kommune i støbeskeen

Da Jægersborg Dyrehave i 1671 blev oprettet som kongelig jagtbane, anlagde man De Kongelige Lyst- og Jagtveje igennem det nordlige Gentofte. Den første af disse var Ermelundsvej fra Jægersborg til Fortunen. Pragtvejen Jægersborg Allé blev anlagt i 1706 som kongens forbindelsesvej mellem Jægersborg og Charlottenlund. Senere kom forbindelsen fra Charlottenlund Slot til Kongeporten via Ordrup Jagtvej.

Ved de store vejreformer, som fandt sted samtidig med landboreformerne blev anlæggelsen af en række snorlige veje, de såkaldte chaussées, påbegyndt. Og så her var J. H. E. Bernstorff en drivende kraft. Fra Frankrig indkaldte han ingeniøren Jean Marmillod (1720-86), som fra 1764 til 1767 anlagde den første forsøgsvej fra Vibenshus gennem Gentofte Sogn over Rudersdal til Hørsholm og Fredensborg. I dag kaldet Lyngbyvej eller Kongevejen.

Få år senere blev der ligeledes på J. H. E. Bernstorffs initiativ anlagt en tilsvarende snorlige vej fra Lunde- huset ved Emdrup Sø til Bernstorff Slot. Den nye Bernstorffsvej tangerer slotsparkens østside. Der er således ikke tale om en herskabsvej med slottet som endepunkt. Vejen støder ind i Jægersborg Allé, ved den store rundkørsel Femvejen. Herfra var der tillige forbindelser til landsbyen Ordrup ad Ordrupvej og Dyrehaven via Dyrehavevej, der fra 1896 kaldtes Vilvordevej.

Hermed var det oprindelige Gentofte Sogn ved ud- gangen af 1700-årene ganske utilsigtet lagt til rette for den fremtidige byudvikling. Der var anlagt fire vigtige veje: Kongevejen, Bernstorffsvej, Jægersborg Allé og Ordrup Jagtvej. Hertil skal føjes Strandvejen langs Øresundskysten, udlæg af Charlottenlund Skov, nedlæggelse af landsbyen Møllerup og etablering af den statslige administration af jagt- og skovbrugs- væsenet i Jægersborg. Endelig skulle udskiftningsre- formerne, hvor bondejorden blev udstykket i blokke, siden vise sig at være vældig praktisk i forbindelse med den kommende byudvikling.

Kort over Gentofte Kommune 2000. Kortet viser en fuldt udbygget kommune. De store vejanlæg, Gentofte Sø samt Bernstorffparken og Charlottenlund Skov dominerer billedet.

Lyngbyvejen gennem Gentofte Kommune er Københavns hovedudfaldsvej mod nord.

Bernstorffsvejens rette linje tangerer både Gentofte Rådhus og Bernstorffparken.

Femvejens obelisk markerer det centrale trafikknudepunkt, hvorfra fem veje, nu seks, udgår.

Byudvikling og trafik 1750-1900

Den borgerlige velstand, der fulgte i kølvandet på den florissante periode i 1700-tallets anden halvdel, gav anledning til opførelse af adskillige landsteder for den voksende gruppe af velhavende købmænd og embedsmænd. Mange af landstederne opførtes i Gentofte Sogn. Ved Øresund langs Strandvejen mellem Hellerup og Charlottenlund lå fx Mariedal, Hellerupgård, Øregård, Blidah, Taffelbay, Bonne Esperance og Constantia. I dag er kun Øregård tilbage.

Længere mod nord ved Klampenborg lå Hvidøre, Sølyst, Bellevue og Christiansholm. Inde i landet må først og fremmest nævnes Bernstorff som det fornemste af alle landsteder. Men også Søholm ved Emdrup Sø og Schäffergården ved Jægersborg skal nævnes. Endvidere blev flere af de udflyttede gårde ombygget til mindre lyststeder. Fra udskiftningen i 1766 og de efterfølgende 100 år blev der i Gentofte opført mange landsteder både inde i landet og langs kysten. Flertallet er borte i dag.

Landstedernes og de mere beskedne lyststeders beliggenhed var nøje knyttet til transportmulighederne. Fra København blev trafikken ledt mod nord ad

Strandvejen, Kongevejen og Bernstorffsvej. Anlægelsen af Nordbanen 1863-64 fra København over Hellerup til Hillerød og dens sidebane til Klampenborg betød forbedret adgang til Gentofte Kommune. Baneanlæggene blev startskuddet til en egentlig bymæssig udvikling af kommunen. Først vest for Charlottenlund Station, senere i Hellerup.

Et særligt kapitel i Gentoftes historie knytter sig til de folkelige forlystelser og udflugtsmål: Dyrehavsbakken med Kirsten Piils Kilde i nabosognet umiddelbart nord for kommunegrænsen, traktørstederne i Charlottenlund Skov, væddeløbsbanerne ved Klampenborg og Charlottenlund, den nu forsvundne Ordrup Cykelbane samt de populære badestrande ved Bellevue og Charlottenlund Fort.

Byudviklingen i Gentofte blev bl.a. formidlet af den københavnske proprietær C. L. Ibsen. Han opkøbte gårde og udstykkede dem til etage- og villabebyggelser for 'imødekommelse af den voksende bys udvidelsestrang'. I forbindelse med køb og efterfølgende udstykning af en række gårde i den sydlige del af kommunen, blev han kaldt 'Hellerups grundlægger'.

Bebyggelsen som opførtes var dels op til fem etagers boligkarreer langs hovedgaderne, Strandvejen og Jægersborg Allé, og dels større villaer i anden række bag etagehusene. Byggeriets udformning blev styret af servitutter, der var udfærdiget af grundsælgeren. Servitutterne skulle sikre, at de fremtidige bygherrer ikke ville komme til at genere hinanden. Bestemmelserne var temmelig generelle. De vedrørte højder og afstande fra skel, anvendelse og eventuelt forbud mod at drive visse erhverv samt forbud mod udlejning eller salg til 'personer fra arbejderklassen'.

Efter at have set hvordan private byudviklere bar sig ad, begyndte kommunen fra omkring 1910 på tilsvarende vis at opkøbe landejendomme for via grundpolitikken at styre byudviklingen.

Trafikalt kunne man fra 1868 komme til Hellerup med hestesporvogn. I 1902 afløstes hestesporvognen til Hellerup af elektriske sporvogne, og fra 1904 kørte elektriske sporvogne ad Strandvejen til Klampenborg. Fra 1908 kørte der sporvogne ad Bernstorffvej til Ordrup med en søndagssidelinie ad Slotsvej til Dyrehaven fra 1931.

Klampenborg Station fik ved åbningen af Kystbanen i 1897 nye stationsbygninger, blandt andet den elegante perronhal som ses på billedet. Hallen var indkøbt i Tyskland.

Kystbanens kommandopost på Klampenborg Station er en sammensat bygning med en muret base og det pittoreske, næsten selvstændige hus på første sal. Bygningen er tegnet af overarkitekt H. Wenck.

Byudvikling og trafik 1900-2000

I kommunens sydøstlige hjørne, ved Store Tuborg, påbegyndtes omkring 1870 anlægget af en ny havn. Her blev Tuborgs Fabrikker, som foruden bryggeri blandt andet omfattede gødningsfabrik, svovlsyre-fabrik og glasværk, etableret i 1873.

Tuborgs administrationsbygning, tegnet af arkitekt Anton Rosen og opført 1914-15, tiltrækker med sin bevægede facade de vejfarendes opmærksomhed. Det gør ligeledes den bevarede nabobygning, det 7-etagers Bryghus fra 1903 med de venezianske hjørnelanterner samt ikke mindst den 30 meter høje Tuborg flaske fra Den nordiske Landbrugs- og Industriudstilling i København i 1888.

I de første årtier af 1900-årene opførtes de store villaområder nord for Hellerup, bag Skovshoved, nord for Bernstorffsparken, nord og syd for Gentofte by og nord for Emdrup Sø. Men den vestlige del af kommunen, Vangede, forblev uberørt af denne udvikling. Her fandt der kun lidt byggeri sted omkring den gamle landsby, mens en del gårde blev udstykket til kolonihaver.

Kolonihavernes beskedne huse blev i stor udstrækning anvendt til helårsbeboelse, selvom de var meget primitivt udstyret. Situationen afspejlede den udbredte boligmangel, som florerede under og efter 1. Verdenskrig, hvor familier i stort tal flyttede fra landet til storbyen.

Perioden 1920-40 var en økonomisk nedgangstid. Men 1930'erne var alligevel det årti, hvor der opførtes flest boliger i Gentofte Kommunes historie, knap 11.000. Arkitektonisk var det en brydningstid fra Bedre Byggeskik over nyklassicisme til modernismens funktionelle byggeri. I 1931 opførte Frits Schlegel det første enfamiliehus af jernbeton i Danmark på Bernstorffsvej 17. Etagebyggeriets traditionelle boligkarré blev forladt til fordel for fritliggende blokke som i Blidah Park. Senere i 1930'erne opførte Mogens Lassen en serie huse på Christiansholms Batteri ved Sølystvej i modernismens kubistiske formsprog. Samme arkitekt stod også bag opførelsen af Systemhuset på Ordstrupvej 70 i 1937.

Arne Jacobsen begyndte sin karriere i kommunen i 1927 med opførelsen af en række villaer. Med området ved Bellevue, hvor der i perioden 1932-37 opførtes etagehuse, teater, ridehal og strandbad, satte han en standard for den nye, lyse og internationale byggestil.

I løbet af 1920-1930'erne steg biltrafikken mærkbart. Særlig slemt var det om sommeren på Strandvejen gennem Skovshoved. Efter lange forhandlinger blev det besluttet at anlægge en ny vej ude i vandet fra Strandpromenaden i København over Tuborg Havn, bag om Charlottenlund Fort og udenom Skovshoved

Kommunens store byggeområde ved 2000-tallets begyndelse har været Tuborg Havn. Ved Strandvejens knæk, nord for den nye Tuborg Boulevard, står arkitekt Henning Larsens Rotunde, som et fremskudt 'vagttårn' ved kommunegrænsen, og korresponderer med 'skelstenen' fra 1925.

til Bellevue. Den nordlige etape af vejen, Kystvejen, blev indviet i 1937. Den sydlige blev aldrig gennemført.

Da Københavns Amt i 1920'erne skulle opføre et nyt sygehus, bestemte man sig for at anbringe det midt i 'befolkningsstyngdepunktet', som på daværende tidspunkt var Gentofte Kommune. I modsætning til de fleste store sygehuse, kom Københavns Amts Sygehus i Gentofte imidlertid til at ligge nærmest diskret tilbagetrukket og noget vanskeligt tilgængeligt. Byggestilen var nyklassicistisk, og bebyggelsesplanen strengt symmetrisk.

Med den nye byplanlov af 1938 fulgte en forpligtelse for større bykommuner til inden fem år at udarbejde en helhedsplan. Med sine mere end 76.000 indbyggere afleverede Gentofte Kommunes tekniske forvaltning i december 1944 'En Betænkning om de byplanmæssige Forhold i Gjentofte Kommune' eller slet og ret Byplan 1944.

Byplan 1944 var imidlertid ikke det første helhedsorienterede byplandokument i Gentofte Kommune. Både i første halvdel af 1920'erne og 1930'erne blev der udarbejdet væsentlige byplaner med en række bebyggelsesregulerende bestemmelser for store dele af kommunen. De drivende kræfter i dette arbejde var blandt andre arkitekterne Edvard Thomsen og Steen Eiler Rasmussen.

I 20 år fra 1940 til 1960 var boligbyggeriet støttet af gunstige statslån, der forudsatte overgrænser for boligareal, håndværkerudgifter og grundpris. Adskillige unge arkitekter byggede i disse år egne huse af meget høj kvalitet. Fx Finn Juhl på Kratvænget 15, Karen og Ebbe Clemmensen på Solbakkevej 57, Erik Christian Sørensen på Smutvej 14 og Knud Peter Harboe på Skovvangen 16.

Efterkrigstidens byggeri er præget af, at få arkitekter stod for en stor del af byggeriet. Arne Jacobsen, der allerede før og under besættelsen havde været arkitekt for store byggerier i Gentofte, opførte i begyndelsen af 1950'erne blandt andet Søholmshusene og Alléhusene på Jægersborg Allé. Han opførte også en af vor tids mest bemærkelsesværdige skoler, Munkegårdsskolen i Vangede i 1948-57.

Byggeriet har i de seneste årtier været henvist til de få resterende byggegrunde. Ved Kildeskoven opførte Karen & Ebbe Clemmensen sammen med Jarl Heger i 1966-72 Kildeskovhallen. Johan Otto von Spreckelsens kubiske teglstenkirke i Vangede fra 1974 markerer den gamle landsbys sydlige spids mellem Nymosen og Vangedevej. Gentoftes nye hovedbibliotek ved Øregård blev opført i 1984-85 med Henning Larsen som arkitekt. På en ledig grund nord for Vangede ved Lyngbyvejen opførte Tegnestuen Vandkunsten i 1995 et stort lavprisvarerhus for IKEA. Husets dominerende reklamestandere står som orienteringspunkter for hele området.